

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ
ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

СЕРІЯ « ДОМАШНІ УЛЮБЛЕНЦІ »

Х О М ' Я Ч К И

**(рекомендації по догляду, годівлі та
утриманню)**

Тернопіль – 2012

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ
ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

СЕРІЯ « ДОМАШНІ УЛЮБЛЕНЦІ »

Х О М ' Я Ч К И

**(рекомендації по догляду, годівлі та
утриманню)**

Тернопіль – 2012

Ця книжка буде цікава для всіх, хто любить тварин і хоче щоб у нього, вдома жив його улюбленець. Збірка розрахована на широке коло читачів які хочуть більше дізнатися про своїх домашніх улюбленців.

Рекомендовано до друку методичною радою обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (протокол № 1 від 31. 01. 2012р.)

Рецензенти: заступник директора по навчальні частині Тернопільського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Кухарська Т.А.

Підготувала: методист Тернопільського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Березіцька М.М.

Відповідальний за випуск: директор Тернопільського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Герц І.І.

З М І С Т

Вступ	6
Характеристика видів	7
Деякі секрети	11
Утримання хом'ячків	12
Як вибрати здорового хом'ячка	14
Годівля	15
Раціон годівлі	15
Догляд і чистота	18
Приручення хом'ячків	18
Прибирання клітки	19
Розведення	19
Використана література	22

ВСТУП

Тваринний світ з його надзвичайною різноманітністю розмірів, форм, будови, забарвлення, способу життя вивчений досі недостатньо. Жоден учений-зоолог не може дати відповіді на просте запитання: а скільки ж усього видів тварин, великих і малих, входить до складу фауни нашої планети?

Багато тварин приручених людиною вже давно стали жити поряд з нею, більше того, вони стали домашніми улюбленцями, «членами родини», все це покладає на нас певні зобов'язання. Ми відповідальні за тих кого приручили, а тому мусимо належним чином доглядати за ними. Для цього нам потрібні певні знання, життєвий досвід, терпіння та спостережливість.

На базі Тернопільського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді вже багато років діє куток живої природи де мешкають хом'яки, морські свинки, шиншили, піщанки, декоративні кролики та папуги. За багаторічними спостереженнями та практичним досвідом роботи з дрібними тваринами можна зробити висновок про їх надзвичайні особливості поведінки. Саме тому було започатковано випуск серії збірок «Домашні улюбленці», яка буде цікава для всіх, хто любить тварин і хоче щоб у нього, вдома жило звірятко. Вона розрахована на широке коло читачів які хочуть більше дізнатися про особливості своїх домашніх улюбленців.

«Хом'ячки» - перша збірка цієї серії.

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ

У світі нараховується більше як 60 родів, які об'єднують близько 450 видів хом'ячків. Тільки у Євразії їх нараховується 100 видів.

Хом'яки розповсюджені в Північній і Південній Америці, Європі, Африці, Південній, Центральній і Східній Азії. Ці звірки населяють також центральні і південні райони європейської частини Росії, Кавказ, Закавказзя, Казахстан, Південну частину Сибіру і Примор'я. Вони люблять жити в степах і лісостепах, в пустелях і напівпустелях, зустрічаються в горах на висоті до 2500 метрів над рівнем мор'я.

Єдиною морфологічною ознакою хом'яків – це так звані защічні мішки. Зашчічні мішки – це особливі вирости стінок ротової порожнини, які сильно розтягуються. Стінки мішків дуже еластичні і в неробочому стані вони стиснуті і ззовні їх не видно. Але, коли хом'як набиває їх їжею, то вони розтягуються так, що часом заходять аж за спину. Хом'як, який важить 15-20 грамів може в мішку принести 7-10 г зерна. Цієї порції хом'яку вистачає на цілий день.

Хом'яки живуть поодинокі, риють собі нори з коморами для запасів, з різними поворотами і проходами. Хом'яки дуже люблять робити запаси і деякі можуть припасти до 90 г корму. Хом'яки поїдають рослинну і тваринну їжу, а на зимовий період хом'яки впадають у сплячку.

Забарвлення у хом'ячків різноманітне і залежить від виду. Найбільш розповсюджені такі види хом'ячків: хом'як звичайний, передкавказький, закавказький, сірий, даурський, забайкальський, довгохвостий,

монгольський, джунгарський, сибірський, соневидний, білоногий, карликовий, скорпіоновий, каліфорнійський, золотистий, білохвостий, африканський та ін.

Найбільший і найяскравіше забарвлений хом'як звичайний. Довжина тіла 25-30 см, нори риє глибиною до 2,5 м з сіткою підземних тунелів довжиною до 5 м.

Літом звірки поїдають дикоростучі злакові і бобові трави, насіння сільськогосподарських культур. Самка з квітня по жовтень може 2-3 рази народити і кожного разу по 10 хом'ячків.

Літом звірки поїдають дикоростучі злакові і бобові трави, насіння сільськогосподарських

Хом'ячки активні вночі. І якщо ворог пересікає дорогу хом'ячку в нору, то він може боляче вкусити, пробиваючи собі дорогу у схованку.

Передкавказький хом'ячок, або дагестанський, селиться в степах Передкавказзя в гірських степах Північного Кавказу. Цей звірок має довжину тіла 17-28 см, хвоста 1-1,5 см. Забарвлення в цього хом'ячка досить яскраве: верх бурий або рижуватий, низ і горло чорні. По боках шиї з кожної сторони по дві чорні смужки із світлими

плямками між ними. Ніс і лапи рижуваті. Розмножуються досить активно. Самка народжує переважно два рази в рік, але може народжувати і 3 і 4 рази і по 20 малят кожного разу.

Закавказький хом'ячок дещо менший. Довжина тіла 15-18 см, хвоста 2-4 см. Забарвлення дуже подібне до забарвлення передкавказького хом'ячка, тільки лапи і ніс у нього білі. Ці хом'ячки менш плодючі. Самка народжує

по 2 рази в рік по 5-13 малят. Живляться ці звірки насінням і зеленими частинами трав'янистих рослин.

Сірий короткохвостий хом'ячок ще менший. Довжина тіла дорослих хом'ячків 9-13 см, хвоста 2-3,5 см. Вуха невеликі, рухливі, округлі, мордочка

гостра. Забарвлення тіла димчасто-сіре, темно-сіре або рудувато-сіре, в окремих випадках рижувато-піщане. Черевце світло-сіре або біле. Гірські види світліші, а степові темніші. Живляться ці хом'ячки в основному насінням дикоростучих і культурних рослин,

наземними молюсками, жуками, саранчою, мурашками, личинками комах.

Самка в рік народжує два-три рази по 3-10 хом'ячків масою 2 грами.

Довжина тіла у довгохвостого хом'ячка 9-12 см, хвоста 3-5 см. Забарвлення темно-сіре, часом чуть рижувате, низ світло-сірий, а вуха з білою каймою. Хвіст зверху темний, а знизу світлий. Живиться цей хом'ячок насінням різних рослин, комахами.

Монгольський хом'ячок має довжину тіла 10-15 см, живиться комахами, насінням, зеленню, кореневищами. Самка 2-3 рази в рік народжує по 5-14 хом'ячків.

Джунгарський хом'ячок населяє степи і напівпустелі Західного Сибіру, Середньої і Центральної Азії, Північно-Східного Казахстану. Цей невеличкий звірок одержав «прописку» у віваріях наукових закладів і в живих куточках любителів. Довжина тіла цього хом'ячка

до 10 см, а маса близько 10 г. Спинка бурувато-сірого кольору. По хребту проходить вузька чорна смужка. Ці хом'ячки активні ввечері і вночі. Живляться насінням і зеленими частинами рослин та комахами. На зиму

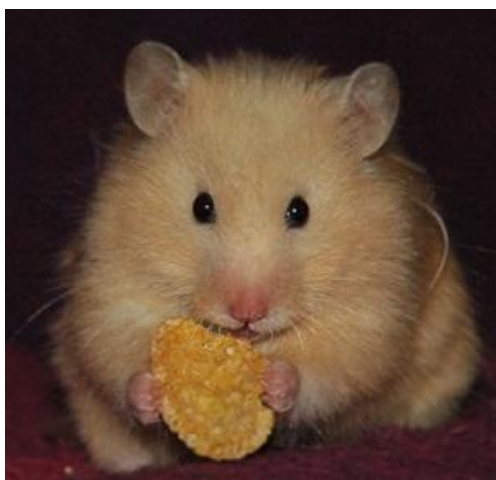
звірок готує запаси, в сплячку не впадає. Звірки на зиму стають білими. Самка народжує 3-4 рази в рік по 6-8 хом'ячків.

Ці звірки дуже легко приживаються у неволі. Випускати цих маленьких звірятко з клітки в кімнату не рекомендується: вони можуть дуже швидко здичавіти, загубитися і бути роздавленими. Розводити їх краще парами. У маленьких п'ятиденних хом'ячків появляється шерсть, а в десять днів – вона вже добре розвинута. Очі в хом'ячків відкриваються на 10 день після народження. На 20 день молоднячок вже треба забирати від батьків. Тривалість життя джунгарського хом'ячка близько трьох років.

Любителі дуже полюбili хом'ячка Роборовського. За ним дуже легко доглядати. На дно металічної клітки треба насипати шар піску товщиною 2-3 см, покласти декілька камінців, сіно, мох, маленькі і тоненькі гілочки. Тепер треба поставити ящик, де звірки будуть відпочивати і народжувати потомство. В міру забруднення пісок треба замінювати.

Годувати цих хом'ячків треба різноманітною їжею. Хом'ячку треба давати насіння дикоростучих і культурних рослин – проса, соняшника. Обов'язково треба давати овочі, фрукти, листя кульбаби, вівсяні пластівці, білий хліб розмочений в молоці, борошняних черв'яків. В період парубання і

вирощування потомства треба давати у великій кількості тваринний білок, який необхідний для нормального розвитку молодняка.

Золотистий хом'ячок – це невеличкий гризун, який став незамінним в найрізноманітніших наукових дослідженнях і став улюбленцем живих куточків любителів.

Ці невеличкі звірки вже в півторамісячному віці придатні до розмноження і приблизно через два тижні самка народжує від 4 до 10 хом'ячків. Вже на 20 день молоднячок може жити самостійно. Зараз у любителів тварин і в лабораторіях світу живуть мільйони цих малих істот. При утриманні в домашніх умовах температура в приміщенні повинна бути в межах 20-22 С.

ДЕЯКІ СЕКРЕТИ

Під час вигодовування не рекомендується брати в руки хом'ячків, чистити гніздо – самка цього не любить і може знищити виводок.

Хом'ячки – це прекрасні домашні тваринки, тільки за ними треба добре доглядати.

Хом'ячки – милі, забавні і симпатичні звірки, їх легко приручити, вони піддаються дресируванню, але поводитися з ними треба ДУЖЕ ЛАСКАВО І ТЕРПЕЛИВО!

Ці гризуни постійно щось гризуть і це вони так сточують свої зубки-різці, щоб вони не виростили надто довгими. Різці (великі і гострі передні зуби) у всіх гризунів ростуть все життя.

На передніх і задніх лапках в хом'ячків по п'ять пальців.

У хом'ячків дуже добре розвинутий слух, вони не люблять шуму. Ці звірки швидко привикають до своїх господарів і впізнають їх по голосу.

Зір у хом'ячків поганий. Якщо стояти далше як в чотирьох кроках від хом'ячка, то він нас не побачить.

Нюх у хом'ячків розвинений добре, вони розпізнають все не так по вигляду як по запаху.

Вуса у хом'ячка це органи дотику. За допомогою вусиків хом'ячки визначають віддаль до найближчих предметів або ширину якогось проходу.

Перш як залізи в циліндр, хом'ячок вусами «вимірює» його діаметр.

УТРИМАННЯ ХОМ'ЯЧКІВ

Перед тим, як купити хом'ячка, треба подумати чи все є для його утримання.

Перш за все треба придбати йому клітку. Клітку краще брати металеву – хом'ячки люблять щось гризти, це гризуни і дерев'яну вони прогризуть. У клітці треба поставити невелику, але простору коробку, де хом'ячок буде жити і відпочивати. Хом'ячок у дротяній клітці себе гарно почуває – тут багато свіжого повітря, простору і можна лазити вгору-вниз. А якщо в клітці буде жити карликовий хом'ячок, то треба врахувати, щоб віддаль між дротинками не перевищувала 9 мм, бо хом'ячок пролізе і втече.

Піддон в клітці повинен мати високі стінки – тоді хом'ячок не буде розкидати стружку, яку насипають на дно піддона. Отвір у клітці повинен зачинятися надійно – хом'ячки кмітливі і дуже швидко знайдуть отвір і втечуть.

Дуже добре, коли в клітці вмонтоване колесо, яке обертається. Хом'ячок залазить в це колесо і починає «бігати», спираючись лапками на нерівну внутрішню поверхню. Це для хом'ячків має велике значення, це моціон. А ще краще мати

будиночок для хом'ячка з лабіринтами, які з'єднані між собою трубками, тунелями-переходами. Це створює для нього уяву нори і він себе почуватиме як «вдома». Але такі будиночки не підходять для

карликових хом'ячків – бо вони не можуть лазити по тунелях вертикально вгору.

Деякі любителя утримують цих тваринок у старих акваріумах або в пластмасових клітках, які своїм виглядом нагадують акваріуми. По-перше, в такому разі не забудьте про те, що зверху не можна закривати кришкою без прорізів. Прорізи повинні бути для доступу свіжого повітря. По-друге, таке житло більше підходить для карликових хом'ячків – вони менше люблять лазити. А для таких, як сірійські, звичайні – треба влаштувати два-три поверхи – ці тваринки полюбляють лазити вгору-вниз.

Хом'ячку можна влаштовувати «прогулянки» по квартирі, але слідкувати за ним, щоб він не заховався за меблі. Ні в якому разі не можна залишати хом'ячка у квартирі. Клітка для одного-двох звірків повинна мати такі розміри: 25 x 18 x 30 см, а для групи із 6-9 – 32 x 22 x 50 см.

Хом'ячки, які прогризли клітку і втекли можуть нанести велику шкоду. Вони прогризають стінки меблів, ящики з білизною. Свої гнізда хом'ячки полюбляють влаштовувати із хутра, тканин, паперу – і тоді в хід піде все, що попадеться звірку в зуби: книжки, взуття, одяг.

Цей гризун у своїй клітці влаштовує гніздо і куточок для відпочинку, а в протилежному кінці – туалет.

Здоровий хом'ячок весь час працює і покращує свої умови життя, тобто своє житло. І весь час робить запас їжі. Хом'ячку

можна допомогти влаштувати гніздо: кинути в клітку декілька кусочків тканини, м'якого паперу. Цей гризун сам все перегризе і влаштує гніздо за своїм смаком.

Відпочивати звірок полюбляє в темному куточку, щоб туди не попадало пряме освітлення і «подаліше від людського ока». Тому то в клітку треба

ставити невеличку коробку з вузьким входом, який відповідає розмірам звірка. Цей отвір може мати розміри: 15 x 15 мм. Таким куточком для відпочинку може служити глиняний горщик для вазонів, перевернутий догори дном, внизу надщерблений. Всередині хом'ячок все зробить собі сам.

У клітці повинна бути поличка. Вона може бути підвішена на відповідній висоті, так щоб звірку було зручно пити воду. Але треба пам'ятати, що поїлочку треба вішати подальше від місця відпочинку, щоб «постіль» не намочилася. І ще одна річ повинна бути у клітці – це глиняна мисочка, з якої хом'ячок повинен щодня їсти. Мисочка повинна бути важка, щоб її звірок не перевертав.

ЯК ВИБРАТИ ЗДОРОВОГО ХОМ'ЯЧКА ?

Хом'ячка найкраще купляти в зоомагазині, або у знайомих. Бажано знати в яких умовах утримувався хом'ячок. А він повинен утримуватися в чистоті, повинен бути доглянутим і здоровим. Здоровий хом'ячок рухливий і цікавий. Якщо в руках він буде наляканий і почне кусатися – такого хом'ячка краще не купляти.

Очі у здорового хом'ячка блискучі, біля очей сухо, без слизу і набряків. Біля хвостика також повинно бути сухо і чисто, а шерсть повинна бути густою і шовковистою.

Вік хом'ячка повинен бути від 5 до 8 тижнів. Маленького звірка легше приручити, як дорослого. При покупці варто попросити підстилки, на якій спав хом'ячок, знайомий запах допоможе йому швидше привикнути до нового місця проживання. Гризуна треба поставити в клітку з тією посудиною, в якій його принесли з магазину. Через декілька годин хом'ячок звикне до нових умов.

Клітку з тваринкою не можна ставити: біля батарей і відкритого вогню, на прямому сонячному освітленні, біля вікон і дверей, вологих місць, телевізора або радіоапаратури, біля інших тварин. Не бажано ставити клітку в спальні, хом'ячок активний вночі і він не даватиме заснути.

ГОДІВЛЯ

Для того щоб хом'ячок був здоровим, його треба правильно годувати, а для цього треба знати що і як хом'ячки їдять в природі. І ще треба знати, що добова норма корму залежить від величини і віку звірка. Дрібні і молоді хом'ячки мають потребу у відносно більшій кількості їжі. Співвідношення різних кормів може змінюватися залежно від зовнішніх умов – температури і фізіологічного стану.

Хом'ячки не вибагливі до їжі, їх можна годувати один або два рази – ввечері, або рано і ввечері. Їжа повинна бути свіжа доброякісна. Вдень звірки повинні спати – це необхідно для їх здоров'я.

РАЦІОН ГОДІВЛІ

Хом'ячки всеїдні, але є продукти, яких їм давати не можна – це жирні, солодкі, солоні, жарені, копчені і гострі продукти, солоні чіпси, цукерки, шоколад і citrusові. У цих звірків шлуночки ніжні, отже продукти повинні бути свіжими і дієтичними. Основна їжа для хом'ячків – це зерно різних злаків, яке подається у сухому вигляді. Можна згодувати і круто зварені каші, але не солодкі і без масла. Каші – манну, вівсяну, гречану, рисову, пшеничну рекомендують зварити на воді або молоці. В кашу зварену на воді можна додати декілька

крапельок рослинної олії – це хом'ячкам подобається. Така їжа корисна для молодняка, бо в них слабкі зубки. Кожного дня хом'ячку треба давати свіжі фрукти і овочі. Їх можна давати одночасно із сухим кормом. Цьому звірку доцільно згодовувати свіжу капусту, помідори, огірки, диню, яблука, моркву. А від цибулі і часнику хом'ячок може захворіти.

В раціон хом'ячкам рекомендується включити риб'ячий жир із розрахунку 0,1-0,2 г на добу. Вітаміни А, Є, Д треба додавати до пиття або у вологий корм і раз на тиждень по краплі на одного хом'ячка. Їм можна давати у дуже малій кількості варене м'ясо і сало.

Крім крупи хом'ячкам можна згодовувати геркулес, варені макаронні вироби, нежарене насіння соняшника, гарбуза, дині, а також варену картоплю, білок вареного яйця. Хом'ячок буде їсти і горішки, сухарики. Зернові корми повинні складати у загальному раціоні 30 %, вони поживні, але годувати одними зерновими кормами не можна – буде знижуватись продуктивність і наступати ожиріння. Зернова суміш, не дивлячись на високу енергетичну поживність, у малій кількості має мінеральні речовини і вітаміни А, В, С і Д. Влітку треба обов'язково додавати свіжу зелень, а взимку коренеплоди і овочі. Дуже корисно згодовувати хом'ячкам качани кукурудзи в різній стадії стиглості. Поживною і економічно вигідною кормовою культурою є молода зелена кукурудза, яку звірки дуже люблять і охоче поїдають.

При згодовуванні пшениці треба знати таке: стигле сухе зерно погано засвоюється організмом звірка, тому треба згодовувати зерно пшениці моченим або пророслим.

Насіння соняшника – цінний високопоживний корм для всіх видів гризунів. Згодовувати його потрібно тільки в сирому вигляді і дуже мало.

Для хом'ячків більше підходять червоні сорти проса, але господарі тваринок частіше годують сумішшю із різних сортів проса. В стадії молочно-воскової стиглості можна згодовувати і зелень проса, що дуже корисно для молодняка.

Проросле зерно є цінним кормом, особливо зимою, коли мало зелені і коли так потрібний вітамін Е. Але його рекомендується згодувати тільки рано-вранці. Не треба давати надто багато пророслого зерна, тому що воно швидко портиться і втрачає свої поживні властивості. Хом'ячки просто ласують недостиглим зерном злакових.

Сухий корм продається і в зоомагазинах, його треба просто вдало поєднувати з водою і свіжими фруктами та овочами. Сухий корм – це суміш різного насіння злаків. Саме такий раціон годівлі хом'ячків в природі. Зерно треба зберігати в прохолодному місці в герметично закритій банці. І такий корм бажано зберігати не більше трьох місяців.

Хом'ячка бажано привчити обідати в один і той же час. За день він з'їдає одну столову ложку сухого корму.

Фрукти і овочі перед згодуванням треба помити і просушити і дати хом'ячку із шкіркою і зернятками. Свіжих фруктів треба давати зовсім мало – 10-20 г. Кожного дня хом'ячку потрібна свіжа вода і можна давати по одній столовій ложці молока.

Молодому звірку, який правильно росте і розвивається, при добрій годівлі додаткові вітаміни не потрібні, а старим хом'ячкам можна згодувати спеціальні вітаміни. Соковиті корми (моркву, цукровий буряк, редиску, ріпу, картоплю і баштанні культури) вводять в раціон в осінньо-зимовий період.

Зелені корми є основною і найбільш важливою складовою частиною раціону. Вони багаті поживними речовинами, добре поїдаються і легко засвоюються. Як зелений корм можна згодувати всі сіяні бобові і злакові трави, а також лугові, степові і лісові. Із дикоростучих можна згодувати кульбабу лікарську, подорожник великий, салат листковий.

Хом'ячкам можна давати сир нежирних сортів, хліб намочений у молоці, кефірі чи простокваші. Самкам, які мають народити і які вже народили, доцільно згодувати варене пісне м'ясо, білок вареного яйця,

варені сосиски і достатню кількість соковитого корму. Як мінеральну підгодівлю – можна згодовувати розмелену шкаралупу кур'ячих яєць.

ДОГЛЯД І ЧИСТОТА

Хом'ячки дуже чистоплотні звірки. Вони вмиваються і приводять себе в порядок декілька разів в день і роблять це швидко та енергійно, передніми і задніми лапками. Свою шерсть вони тримають в порядку, розчісуючи кігтиками – чиста шубка тепліша.

Коли хом'ячок треться боком до якогось предмета, то його ароматичні залози виділяють пахучу речовину – таким чином він робить свої мітки.

Звичайні хом'ячки розчісують свою шерсть самі, а довгошерстному хом'ячку треба допомогти розчесати його шубку зубною або спеціальною щіточкою. А голову хом'ячку чесати не треба. Щоб у хом'ячка були здорові зуби – йому треба щодня щось гризти, щоб сточувати передні зуби-різці.

Сонну тваринку краще не чіпати – може вкусити.

Якщо хом'ячок налякався, то він швидко починає вмиватися або бігати по клітці і може стати на задні лапки і оскалити зуби.

ПРИРУЧЕННЯ ХОМ'ЯЧКА

Якщо з хом'ячком поводитися ласкаво, то він дуже швидко привикає до людини і стає ручним. І це треба зробити у ранньому віці. Заняття треба

проводити кожного дня по три-чотири рази, але не більше декількох хвилин.

Такі заняття треба починати, коли хом'ячок проснеться, помиється і поїсть. З хом'ячком треба ніжно і ласкаво говорити, давати їсти з руки щось

смачненьке, погладити по спинці – так він буде привикати до голосу і запаху. Хом'ячки кусають тоді, коли вони налякані. І не можна брати хом'ячка на руки, якщо руки пахнуть їжею. На хом'ячка не можна кричати і бити – він може вкусити.

Якщо хом'ячок втік з клітки, то клітку можна залишити відкритою – хом'ячок може прийти поїсти і поспати.

ПРИБИРАННЯ КЛІТКИ

Хом'ячки не люблять, коли їх тривожать, але прибирання клітки треба проводити не рідше як один раз в тиждень. Після чищення клітки треба старанно вимити руки з милом. Хом'ячка треба забрати з клітки, помістити в банку, відро чи таз із стружкою. Всі овочі і фрукти, які не з'їв хом'ячок, треба викинути.

Раз в тиждень хом'ячку треба поміняти стружку, підстилку і сухий корм. В його кладовій треба залишити половину підстилки і небагато сухого корму. Хом'ячку буде спокійніше, якщо в клітці чисто, але є деякі старі речі, до яких він привик. Для миття речей хом'ячка треба мати окрему губку і ганчірку. Поличку, мисочку, колесо і дно клітки треба вимити гарячою водою з милом, промити в холодній воді і висушити. Один раз на два-три тижні всі речі хом'ячка можна продезинфікувати спеціальним препаратом для дезинфекції речей для грудних дітей. Хом'ячок спочатку може бігати по чистій клітці, хвилюватися, але з часом він привикне.

РОЗВЕДЕННЯ

Протягом року у хом'ячків буває 3-4 приплоди по 4-18 малят в кожному. Вагітність триває від 14 до 19 днів. Коли самка повинна народити, самця з клітки треба забрати, бо він може поїсти новонароджених. Хом'ячки народжуються безпорадними, дуже маленькими, голими і сліпими. Буває, що

і мати з'їдає свій приплід. У самки 5-6 пар сосків, а коли народжується 18 хом'ячків, то їхнє життя повністю залежить від матері і її молока. Перед родами самці бажано дати більше м'ясних продуктів, зварені на круто яйця. В клітці повинна бути свіжа вода, можна давати і молоко.

Хом'ячки ростуть досить швидко, вже через 2 тижні вони покриваються шерстю. Вони вже бачать, чують і навіть можуть ходити. Вони ще ссуть материнське молоко, але вже починають їсти сухий корм. Хом'ячки починають гратися між собою. У віці 3-4 тижнів маленьких хом'ячків треба забирати від матері. Якщо їх залишити надовго, самка може стати агресивною і нападати на своїх дітей.

Маленьких хом'ячків не треба брати в руки. Самка може поїсти малят, на яких залишиться запах ваших рук. Самка з'їдає також хворих і кволих хом'ячків – вона не залишає після себе нічого, що могло би розкладатися і бути джерелом інфекції. Коли самка виходить за кормом, то бережливо вкриває свій приплід.

Хом'ячки беззвучні, та на 5-6 день вони можуть пищати, В них появилася голос, який знову по законах природи пропадає.

Молочні самки можуть годувати хом'ячків до місячного віку, але буває так, що молоко пропадає. Але якщо маленьким вже 2-2,5 тижні – їм треба давати натерту моркву, кашу, кришки хліба, то хом'ячки виживають.

Великими групами утримувати хом'ячків не варто – вони дають сильний неприємний запах.

Звірка можна залишити одного вдома на 1-2 ночі. Хом'ячок зробить собі запас корму. Якщо він багато п'є, то можна залишити ще одну поїлочку. Якщо хом'ячка правильно доглядати і годувати, то він буде здоровим, живуть вони в середньому два роки.

Якщо у хом'ячка розлад шлунково-кишкового тракту – йому треба припинити подачу свіжої їжі, або взагалі не годувати 24 години. Але треба щоб хом'ячок пив багато води.

При низьких температурах звірок впадає в оціпеніння. Такого хом'ячка не треба будити, а перенести у тепле місце і через годину тваринка прокинеться.

Хом'ячки – дуже цікаві тваринки, а при правильному догляді і утриманні можуть стати вам вірними друзями.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

Богданова И.Б. Хомяки и морские свинки. Харьков, 1998. 30 с.

Михайлов В.А. Хомячки : Животные в нашем доме. –М.: ЮВЕНС, 2000. – 96 с.

Рахманов А.И. Хомяки и морские свинки. «Акваріум». 2003. – 158 с.

Сьюзан Мередит. Хомячки. Москва «РОСМЭН». 2000. – 31 с.